



Na Bledu le 300 gostov



Bled, največje alpsko letovišče, bi naj bilo pred nekaj dnevi tudi središče velike mednarodne prireditve — evropskega prvenstva v kegljanju na ledu. Toda muha sta zima se je zopet poigrala in ni dopustila, da bi po ledeni ploskvi črseli »čoki« iz raznih držav Evrope. Kljub temu pa je bilo na Bledu v tem času precej gostov, kajti vsi nastopajoči (117), spremljevalci in sorodniki so stanovali na Bledu. Toda v četrtek, 4. februarja, ko so se odprla tudi že šolska vrata, je ostalo na Bledu le še okoli 300 gostov. Med tujci je največ Holancev in Nemcev. Poleg lepot, ki jih nudi Bled — lepo naravno drsališče na jezeru, urejena smučišča, novi vlečnici na Viševnici pri Gorjah in smučarska šola — so poskrbeli tudi za razvedrilo ob večerih. Ples in gostovanje raznih zabavnih skupin krajšajo dolge zimske večere gostom in domačinom Bleda.

Vesela VP

TOCEN ODGOVOR

Nekaterim vojakom se kar za malo zdi, da bi pozdravljali tudi — desetarje. Zato je vodnik Pero pri uri občin vojnih predpisov posvetil tej temj posebno pozornost in je svojemu vodni na dolgo in široko razlagal, kaj so dolžni napraviti, kadar srečajo kakega desetarja. Kar nenkrat opazi, da je Mustafa v zadnji klopi zadremal.

»Mustafa, kaj si dožan svojemu desetarju?« zagrmí z jeznim glasom.

»Petsto dinarjev, toda saj mu jih bom vrnil, kakor hitro dobim od doma ček!« dahne prbujeni fant.

VZGLED

Z-Milošem imajo starešine velike križe in težave. Poskušajo zlepa in zgrda, a venomer ga kaj polomi.

Kapetan ga na enem od številnih »prijateljskih pričevanj« sprašuje:

»Ali imaš brata?«

»Imam.«

»Lepo. Pa mi čisto odkrito srčno povej, ali tudi on pije?«

»Ne!«

»No, vidiš! Ali kadi?«

»Ne!«

»Lepo! Ali lazi za ženskamí?«

»Ne!«

»In tebe ni sram, ker si čisto drugačen od svojega sijajnega brata?« zagrmí kapetan in še pristavi: »Koliko je pa star?«

»Ko sem odhajal v vojsko, je imel ravno šest mesecev!«



»Kitajski konj« eden izmed najlepših del v Lascauxu

(Nadaljevanje)

Predzgodovinski umetniki so v svoji težnji za napredkom odkrili tisti duhovni ideal, ki so ga tako dolgo iskali. Nobena današnja modrost se ne more meriti z njim in dati več.

September 1960. Čuvar jame v Lascauxu — Saradet razkazuje duhovniku Breuilu svoje »področje«. Pripoveduje o zeleni točki... majhni, blede, komaj zaznavni na posebni vrsti apnenca, ki mu znanstveniki pravijo islandski dvolomec. »Resno sem se začel ukvarjati s tem čudnim pojavom. Z ženo sva napravila barvni posnetek, Kodaka (ki je v času drame dal znanstvenikom na razpolago vse svoje laboratorije) pa sem prosil, naj skrbno bedi nad razvojem te nenavadne bolezni. Za nekaj časa sem opustil sleherni raziskovanje. Potem sem začel znova. Točka pa je postajala vse večja in zelena barva vedno močnejša. Blizu samoroga sem našel še eno. Ogledeval sem stene. Kaj se vendar pripravlja? Vse povsod samo zeleno. Morda sanjam. Se mi je zmešalo? Poklical sem zdravnika Pochona in Bauera.«

Novica, da sta osebi, ki so ju poklicali k zglavju bolnega Lascauxa, zdravnika, vzmiri široke množice.

Pochon raziskuje okolje, Bauer steno in slikarije. Pričneta čisto od začetka. Nepoznano zemljišče in splošen dvom botrujeta bolezni: skoraj nemogoče je, da bi samotna jama, stara trideset tisoč let, vzdržala hrup in razposajenost sto dvajset tisoč obiskovalcev letno! Pochon odkriva. Dokaže nenavadno okužitev zraka v jami in pristnost zapletenega kompleksa mikrobov, iz katerega izolira najnevarnejše elemente. Pochon čuti nesrečo. S svojimi ugotovitvami postavi temelj prihodnjim biološkim raziskavam.

Toda kaj je z resničnimi pegami? Jih je mogoče najti in izmeriti že takrat, ko jih človeško oko še ne more zaznati? Za tako delo človeštvo še ne pozna načina.

Toda Bauer ve, da je tudi iz te slepe ulice moč najti izhod. Zato išče... Da bi premagal to majhno neskončnost, namesti zapletene optične in elektronske naprave ter pripravi nov postopek kvantitativnega merjenja, ki temelji na sestavi barv. Tako odkrije, doslej nepoznane barvne skupine: ...3, ...8, ...in potem 16. Nove so, zaznamovane, oštevilčene. V službi človeka. Torej nevarnost obstoja: še nedoločena, vendar prikrito prisotna v majhnih skalnih razpokah. Jama še ni težak bolnik, čeprav že nosi z vso močjo klice bolezenskega razvoja v sebi.

Profesorja Lefebvre in Laporte odkrijeta skrivnostno plast: zeleno alga, katere debela membrana bo kmalu pokazala silovito odpornost.

Ugotovljata značilnosti njene rasti in reakcij na poskuse zdravljenja.

Celotna ekipa zdravnikov in znanstvenikov skuša reševati tri pglavitne probleme. Za enkrat še nič zaskrbljujočega. Vendar ljudske sile kljub temu ukrepajo. Vse za varnost najdražjega bitja — to je njihovo geslo.

Nenadoma pritisne Bauer na pripravljeni zvonec. Alarm! Bolezen se širi! Inkubacijska doba je mimo. Okužitev izbruhne z vso močjo. Razežna, ostra, takojšnja. Ne ustavlja se nikjer. »Čisti predel« na stenah dobesedno izbruhajo snope nevarne plesni. Zdravniška poročila — suha in dramatična, si sledijo: »okužitev leve stene v veliki dvorani...«, »širjenje bolezni na desno navpično steno...«, »okužena vsa dvorana...«. Neizprosno zeleno zlo gloda, vrta, prodira, skače sem in tja. Kmalu je v jami že pet-

deset okuženih kolonij..., potem sto..., sedem sto. Kromografske analize jih odkrivajo, zasledujejo. Počasi. Drugo za drugo. Milimeter za milimetrom. Uvrščajo jih v jakostno lestvico. Bauer, ki mu pomagata Mme Saradet in strojnik Dupuis z neutrudljivo vdanostjo, napravi velik oštevilčen načrt jame. Pravi »strateški zemljevid«, ki sledi vsakemu premiku sovražnika. Vse bolj in bolj pester postaja. Zlovesči rdeči, črni in zeleni znaki ga vznemirjajo. Pochon, Lefebvre, Laporte in Schoëller skrbno bedijo nad njim.

Pege, ki so bile še pred kratkim časom samo komaj opazne točkice, postajajo vedno večje. Zelenilo se širi, se na belem apnencu razdeli v črte, približuje se slikarijam, uničuje njihove obrise, prodira vanje, prekriža čudovito toplino okra. Dvajset odstotkov fresk je okuženih. Samorog, rdeča krava — ta dva sta najbolj prizadeta. Mikroskop pokaže brezumno razmnoževanje celic.

Znanstveniki, sklonjeni nad svojimi instrumenti, pritrjeni k stenam težko obolee jame, raziskujejo, iščejo nit razmnoževanja... V njihovih laboratorijih nikoli ne odmevajo koraki enega samega človeka. In vse to delo na robu vojne... Potrebni bi bili meseci — imajo pa samo še nekaj tednov. Bolezen kamnitih sten je gibka in silovito protislovna. Celo nepojmljiva je. Toliko bioloških in fizično-kemičnih činiteljev vrši svoje razdiralno delo v nedrjih še živega sveta pod navidezno ravnodušnostjo in brezčutnostjo tisočev let. Čeprav se znanstveniki borijo z neznanim sovražnikom in so oboroženi z lastno nemočjo, znajo logično misliti. Hladna, neizprosna logika. Dan za dnevom kradejo jami skrivnosti. Jami, ki jo je težko prizadela zla usoda: sprejmejo, potem spet odbijejo in potem si znova ustvarijo neko sklepanje in dokazovanje, ki je sedaj na strani znanega in drugič spet neznanega. Prav to slednje pa počasi uničuje skrivnost zelenega razmnoževanja: alge, ki se gibljejo po točno določenih črtah v prostoru, se hitro spoprijateljijo z rdečimi barvami na stenah (železovi oksidi). Črne (manganovi oksidi) pa jih bliskovito zavrnejo. V njih je torej smrtni udarec za alge (formol) in za njihov način prilaganja. Za zdravljenje je potrebna mešanica antibiotikov, ki bi jo na nek način vbrizgali »bolniku«. Protinapad je »skoraj« pripravljen... Vsa znanstvena ekipa mrzlično dela: biologa Grassé in Moyse, hidromineralogi Schoëller, Vandel ter Andrieux, kemika Magat in Petit, predzgodovinar Léroix-Gourhan ter specialistka za slikarije — Mme Hours. Podatki se stekajo, povztek najvažnejših je gotov.

Plamen se podvoji. Vedno močnejši je in vedno bolj uničujoč. Kjer je bila plast alg prej debela en milimeter, je sedaj tri..., pet..., sedem centimetrov. Jama gleda smrti v obličje. Takoj jo je treba zapreti. To je tisto, kar je najbolj pretreslo svet. Lascaux ne pusti več vase. Lascaux zapira vrata. Pet sto popotnikov, znanstvenikov in njenih občudovalcev se je vsak dan vrstilo pod njenimi oboki. Oči teh zaprepasčenih in omamljenih bitij so ljubkemale tople podobe na kamnitih stenah. Lascaux je postal zvezda, ki je prinašala Franciji dvajset milijonov frankov izkupička letno. Danes pa je samo še velik bolnik, ki bo Francijo veljal desetine milijonov. Morda že v zadnjih vzdihljajih...

Vsi, ki negujejo in zdravijo jamo, stoje pred težko rešljivo nalogo: delati je treba kolikor moč hitro in z največjo energijo, pri tem pa ne smejo zagrešiti nič, kar bi lahko pokvarilo edinstveno lepoto.

»Udarne ekipa« ima prednost pri slehernem delu. Soglasno sprejmejo tvegan načrt zdravljenja, ki je plod zadnjih barvastih in bioloških merjenj, ki so pokazala neškodljivost zdravniškega posega. Da bi dokazala to trditev, delata Bauer in Laporte po šestnajst ur dnevno v strašnih fizičnih pogojih, v sterilni delovni obleki in pod dihalno masko. Sama sta v tihi, zatohli noči. Laportova maska pušča. Zastrupitev z antibiotiki in formolom. Nenaden vdor ogljikovega monoksida paralizira Bauerjeve noge. Z veliko težavo se spusti po lestvi na tla.

(Konec prihodnjic)

Tonči Jalen

Altami rina dvojnica rešena



„(prelepa) GORENJSKA“ danes in včeraj

LJUDJE UMIRAJO NA CESTAH

Ljubljana, 2. februarja — V Sloveniji se je včeraj pripetilo 7 prometnih nesreč. Šest ljudi je bilo ranjenih, eden od teh huje. V Ljubljanski bolnišnici je v nedeljo zvečer umrl pešec Franc Vidmar (76), ki ga je podrl osebni avtomobil. Pešec je šel čez cesto, ne da bi pogledal, če ima prosto pot...

(DELO, 3. februarja 1965)

Ta del poročila je čisto slučajno vzet iz ene izmed zadnjih števil Dela, iz tako imenovane »črne rubrike«, ki je razen malih oglasov in pisem bralcev menda najbolj brana.

Iz dneva v dan ljudje umirajo na naših cestah. Vsak dan jih je več, ki se ubijejo ali ponesrečijo pod kolesi avtomobila ali za krmilom. Naše ceste postajajo množični grob, najbolj nevaren kraj.

Čudno, da se kljub številnim poročilom v našem dnevnem časopisu in kljub temu, da smo pogosto očitvidci nesreč, ne zavedamo, kako nevarno je na cestah. Ne pomislimo, da se s smrtjo lahko srečamo na vsakem koraku, na vsakem metru cestišča. Ko sem šel včasih v hribe ali ko sem se po vrvi spuščal v brezna, me je mama doma opozarjala, naj bom previden, kajti zelo nevarno je to, lahko se pretrga vrv ali se odkruši skala, pa... Zdaj, ko grem vsak dan na cesto, ko sem včasih po ves dan na cestah, kjer ljudje umirajo, zdaj me ne opozarja, da je to nevarno. Tudi sama ne pomisli, da je zanjo lahko bolj nevarno prečkanje ceste, kot pa, na primer, dvajsetminutna vožnja z letalom nad blejskim jezerom, ki se jo je lani tako bala.

Ne vem, zakaj tako radi beremo poročila o nesrečah, ko pa to tako malo vpliva na nas. Ni nas strah, pa čeprav preberemo na črni karti v »Nedeljskem dnevniku«, da je bilo v preteklem tednu na cestah v Sloveniji recimo deset smrtnih nesreč. Kot da bi bila taka smrt preveč vsakdanja, preveč blizu nas, ta nevarnost preveč del nas, neizogibna posledica današnje ravni našega standarda in razvoja motorizacije! Zaradi obilice dreves ne vidimo volka, ki preži na nas.

83.000 registriranih motornih vozil

V Sloveniji lahko govorimo o motoriziranem cestnem prometu šele po drugi svetovni vojni. Pred to vojno, v letu 1936, je bilo v Sloveniji registriranih le 3.813 motornih vozil. Prva leta po osvoboditvi se število registriranih motornih vozil v naši republici ni bistveno spremenilo. Nekoliko večje povečanje zasledimo šele leta 1952. Hitro pa je začelo naraščati število registriranih motornih vozil od leta 1956 dalje. Medtem ko se je v letih od 1946 do 1956 število vozil komaj podvojilo, je bilo to število leta 1963 več kot petkrat večje kot v letu 1956 in več kot desetkrat večje kot v letu 1946. V ilustracijo navedimo nekaj številčnih podatkov: v letu 1946 je bilo registriranih v Sloveniji 7.364 motornih vozil, 1956. leta 15.230 in v letu 1963 že 77.563 motornih vozil. Za prvo polletje 1964 cenijo, da je v Sloveniji registriranih že okrog 83.000 motornih vozil.

Pri povečanju števila registriranih motornih vozil je značilno, da je raslo predvsem število hitrejših vozil (motorna kolesa, osebni avtomobili). Do leta 1963 se je število motornih koles povečalo na 30.091, število osebnih avtomobilov pa na 35.200.

Po tako naglem povečanju števila motornih vozil je prišlo eno motorno vozilo v letu 1946 na 197 prebivalcev, v letu 1956 na 101 prebivalca, v letu 1963 na 21 prebivalcev in v prvem polletju lani na 20 prebivalcev.

Pri številu motornih vozil niso všteti mopedi, ki jih je v Sloveniji okrog 60.000. Ne smemo pa pozabiti tudi na množico koles, saj računajo, da pride eno kolo že na dva prebivalca.

123.617 poklicnih voznikov in voznikov amaterjev

Vzporedno z zelo hitrim povečanjem števila motornih vozil v naši republici je raslo tudi število voznikov motornih vozil. S povečanjem števila vozil v zasebni lasti je še posebno hitro raslo število voznikov amaterjev.

Poklicnih voznikov je bilo registriranih 1946. leta okrog 5.000, leta 1956 8.484 in leta 1963 že 19.364. Voznikov amaterjev pa je bilo leta 1946 okrog 5.000, 1956. leta 17.795 in v letu 1963 že 104.253. Skupaj je bilo torej v letu 1946 okrog 10.000 poklicnih voznikov in voznikov amaterjev, 1956. leta 26.279 in leta 1963 že kar 123.617.

Vozniško dovoljenje je imel leta 1946 torej vsak 143. prebivalec, leta 1956 vsak 59. prebivalec, leta 1963 vsak 13. prebivalec in v prvi polovici lanskega leta že vsak 12. prebivalec v Sloveniji.

V teh podatkih niso všteti mopedisti oz. vozniki mopedov, ki jih je bilo konec leta 1963 v Sloveniji 61.118, konec prvega polletja lani pa že okrog 64.000. Skupno število voznikov, ki oprav-

ljajo z naštetimi motornimi vozili, znaša torej okrog 196.000. Če upoštevamo tudi mopede, ima že vsak osmi prebivalec naše republike dovoljenje za vožnjo z motornim vozilom.

Hitro naraščanje števila prometnih nesreč

Z razvojem cestnega prometa je raslo tudi število prometnih nesreč, vendar se njih število v Sloveniji vseeno le ni tako hitro povečevalo kot število motornih vozil, intenzivnost uporabe vozil, promet tujih motornih vozil na naših cestah, število voznikov motornih vozil itd. Indeks porasta števila motornih vozil znaša v primerjavi z letom 1946 (1946 — 100) 1.053, indeks porasta števila voznikov motornih vozil v istem obdobju 1.256, medtem ko znaša indeks porasta števila prometnih nesreč v istem času, od 1946 do 1963 — 511.

Precej močno naraščanje števila prometnih nesreč beležimo od leta 1956 dalje, ko je začelo naglo naraščati število motornih vozil. Številčni pregled prometnih nesreč v Sloveniji ponazorimo s številčnimi podatki: v letu 1947 je bilo v naši republici 1.093 prometnih nesreč, od teh 171 smrtnih in 387 oseb huje telesno poškodovanih. V letu 1956 je bilo 2.120 prometnih nesreč z 99 mrtvimi, 631 huje in 787 lažje telesno poškodovanih. V letu 1963 pa je bilo 5.591 prometnih nesreč z 246 mrtvimi, 2.293 huje in 3.203 lažje poškodovanimi. V prvem polletju lani pa je bilo v Sloveniji že 2.650 prometnih nesreč, pri tem 105 smrtnih primerov, 1.730 s hujšimi in 1.770 z lažjimi telesnimi poškodbami. Porast prometnih nesreč je v prvem polletju 1964 za 49,7%, večji kot število prometnih nesreč v istem času v letu 1963.

Visok odstotek prometnih nesreč se zgodi v naseljenih krajih. V letu 1963 se jih je od skupno 5.591 nesreč zgodilo v naseljenih krajih kar 4.286 ali 76,6%. V naseljenih krajih je namreč gostejši promet, razen tega pa v večini primerov tu ni urejenih križišč, posebnih površin za pešce in kolesarje, ustrezne cestne signalizacije itd.

Najpogostejši subjektivni vzroki prometnih nesreč so nepazljivost, raztresenost in izguba oblasti nad vozilom, vinjenost, neprimerna hitrost, neupoštevanje prednosti itd. V letu 1963 je bilo zaradi nepazljivosti, raztresenosti in izgube oblasti nad krmilom 1.595 prometnih nesreč, zaradi vinjenosti 699, zaradi neprimerne hitrosti 666, zaradi neupoštevanja prednosti 509, zaradi nepravilnega prehitovanja 312 in zaradi neupoštevanja prometnih znakov in signalov 126. Pešci so bili leta 1963 povzročitelji 1.089 prometnih nesreč, kolesarji 985 nesreč, mopedisti 976 nesreč, medtem ko so druge prometne nesreče zakrivilo vozniki motornih vozil ali pa so bile krive druge okoliščine.

Sneguljčica

Pred davnimi časi, ko še ni bilo rotacije, je živela kraljica, ki si je nadvse želela hčerko. Res se je zgodilo, da je dobila deklico. Bila je bela kakor sneg na nespluženih gorenjskih cestah, rdeča kakor zadrega na licu upravnice gostilne ob nenadnem prihodu sanitarnega in črnolasa kot redukcija toka. Ime so ji dali Sneguljčica. Kmalu po otrokovem rojstvu pa sta se kralj in kraljica ločila in sodišče je dodelilo otroka njemu. Čez leto in dan je kralj vzel drugo ženo, svojo bivšo tajnico. Bila je res lepa, pa tudi zelo hudobna. Imela je čarovni televizor, ki ga je venomer vključevala in ga spraševala:

»Televizor, televizor v kotu povej, že videl si lepšo v komuni tej?«

In televizor je odgovarjal, ker ni vedel, da je že poročena:

»Tovarišica. Miss ste komune vi.«

Hudobna kraljica je bila zadovoljna in srečna, edino to se ji je za malo zdelo, da ji televizor pravi »tovarišica«, ker je bila pač taka kot mnoge današnje »gospe«. Toda televizor je bil kupljen na obroke in zato je morala potrpeti.

Sneguljčica pa je rasla in bila vsak dan lepša in ko se je pričela še šminkati, blajhati in tupirati, je moral tudi čarovni televizor spremeniti svoj program. Takole je nekega dne odgovoril kraljici:

»Tovarišica, Miss ste komune bili, Sneguljčica zdaj je lepša kot vi.«

Kraljica je postala od jeze zelena kot banane v naših trgovinah. Poklicala je grajskega šoferja in mu naročila, naj odpelje neželjeno teenagerico v njihov vikend in jo tam povozi, kajti tudi v tem kraljestvu so bili zakoni s povzročitelji prometnih nesreč zelo orokavičeni. Toda nesrečna Sneguljčica se je šoferju zasmilila, zato ji je pustil življenje. Obljubila mu je, da se nikoli več ne bo vrnila v domačo občino. Na poti v grad je šofer povozil kuro in ko je kraljica videla krvave gume, je bila zadovoljna. Izplačala je šoferju dvojno dnevnično in pomirjena odšla v kino.

Sneguljčica pa je sama tavalala po svetu. Razmišljala je, ali naj gre za pevko zabavne glasbe ali naj postane filmska zvezdica. Z avtostopom je prišla do majhne montažne hišice in vstopila. V izbici je zagledala lepo pogrnjeno mizico, na nji pa sedem krožničkov in sedem konzerv. Ob steni je stalo sedem majčkenih kavčev, skratka, vsi predmeti so bili napravljeni kot po JUS-u, torej za normalnega človeka neuporabne mere. Sneguljčica je sklenila delati zaradi svoje bodoče pevkarško-filmske kariere shujševalno kuro, zato je odprla samo eno konzervo in izpila iz vsakega kozarčka le nekaj kapljic. Potem je listala revije, navijala gramofon, gledala televizijo ter nazadnje zaspala.

V mraku so se z delavskim avtobusom vrnil prebivalci montažne hišice. Bili so škratje, ki so vsak dan hodili v bližnji rudnik na šiht. Gotovo se spomnite, kako so se jezili: »Kdo je odpiral moje ribe?« »Kdo je pojedel polovico moje zemlje?« »Kdo je bral moj Filmski svet?« »Kdo je razbil ploščo z Lodom Leskovarjem?« »Kdo je pustil vključen televizor?« itd. No, prav tako so vam babice pravile, kako so naposled

Tragična humoreska

Nenavaden naslov ima ta zgodba, kot so nenavadni tisti ljudje, ki trdijo, da so učitelji in profesorji ter podobna prosvetna zmes in znes pravcati nebodijihtraba, ker za njihov delovni učinek ni norm niti meril, kakršna so v rabi za delovne ljudi v podjetjih in tovarnah. Menda imajo prav, kajti nič lažjega ni pod božjim soncem, ko kakemu tekstilnemu delavcu izmeriti vatle izdelanega blaga. A kje pod božjim soncem je človek, ki bi učitelju ali profesorju lahko izmeril delovni učinek na vatle?

In vendar se zaradi delovnega učinka in tako imenovanega gibljivega dela plač nikjer pod božjim soncem odigrava toliko tragedij kot v šolskih zbornicah, kjer se na sejah in posvetih prosvetni delavci utrjujejo v tovarištvu, kjer rastejo dolgi nosovi in cveto očitki, ki kujejo njihov značaj, in kjer se naš milodoneči pogovorni jezik bogati s folklornimi izrazi...

A to še ni tako hudo! Najhujše je prepričanje nekaterih ljudi, češ da so učitelji in profesorji ter podobna prosvetna zmes in znes še vse predobro nagrajeni za delovni učinek, kajti malomeščanska filozofija pozna en sam refren: Prosvetarji? Hm! Podobni so Kristusu, ki ni nič delal, a če je že kaj naredil, je bil — čudež!

Mrzlo zimsko jutro. Srečaval sem jih — prosvetarje. Prejšnji dan so vse dopolne dneve vteplali učenost v mlade glave, popoldne so sedeli v zbornici in sejali, sejali tja

do polnoči. Utrujeni in neprespani so se opotekali mimo mene. Temu sem privoščil šaljivo besedo, onemu nasmeih, a vse moje naprezanje, da bi jih za dobro jutro razvedril, je bilo zaman.

»Samo pomisli, dragi Čičigoj, me je ogovorila profesorica Ančka. »Moji Mojci je že štiri leta, a mi še nikoli ni rekla — mama.«

»Kako pa?« sem zaradovedil.

»Teča mi pravi. Pomisli, teča!« je zajokala.

»Pa zakaj?«

»Zato, ker me vidi vsak dan samo zjutraj, ko je še vsa dremava. Vse dneve preždim v šoli. Ko pa pridem zvečer domov, moja punčka že spi.«

In je užaljeno zasmrkala in poihtevala, ko je zdirljala proti šoli, da bi ne zamudila pouka.

Nasproti se mi je prismejala profesorica Nežka. Njen mož je inženir, doma pa pomiva posodo, pere plenice, lošči parket, nosi iz kleti premog in drva, pestuje in previja otroka — vse zna, le kuhati ne zna drugega kot kamilice. O, pa se bo že tudi kuhati še naučil!

»Ej, vendar je še ena duša, ki se zna smežgati!« sem pozdravil Nežko.

»Kaj bi se ne smejal!« se je zahihitala. »Sinoči sem prišla opolnoči domov. Otrok je že spal. Mož mi je skuhal večerjo. Poim krožnik nekakšne rjave godlje je postavil predme in se presrečno nasmihal, češ: smo pa le možje, ki znamo tudi brez mamicе skuhati večerjo.«

»Kaj pa si skuhal?« sem ga vprašala.

»Mlečni zdrob. Otrok se je najedel. Jaz tudi. Le jej, ljubica!«

Mlečni zdrob? Pomislila sem, da doma ni niti zrnca belega zdroba. Pokazal mi je kozarec, ki sem ga pred dnevi napolnila s suhim prežganjem, da bi mi ga ne bilo treba vselej sproti pripravljati.

»Pa si tole zakuhal na mleku?«

»Sem!«

Tako srečno se je smejal, češ da mu je končno le uspelo skuhati tudi večerjo, da sem vse pojedla, četudi je bila čorba vse prej kot okusna.

Hihitala se je in hihitala, da sem še sam planil v krohot, ko sem gledal za njo, ki je hitela proti šoli.

(nadaljevanje na 5. strani)

zagledali spečo deklico in jo zjutraj naprosili, naj ostane pri njih za gospodinjsko pomočnico. Sneguljčica je privolila šele tedaj, ko so ji obljubili, da ji bodo plačali tudi socialno zavarovanje in ko se je prepričala, da imajo sodobno gospodinjstvo s pralnimi strojem in drugimi gospodinjskimi aparati.

Ko so škratje odšli na šiht, so deklici naročili, naj nikomur ne odpre vrat, kajti niso imeli pripravljene denarja za inkasanta. Hudobni kraljci pa je televizor povedal, da njena pastorka ni mrtva. Zato se je oblekla v Bosanko in prišla do hišice, kjer je živela Sneguljčica. Pritisnila je na gumb električnega zvonca in rekla s sladkim glasom: »Zamenjam jajca in pristne bosanske tepihe iz dvestoodstotne volne za staro obleko in ponošene čevlje.«

Nepredvidna Sneguljčica je zasukala wertheim in zamenjala pošvedrane salonarje za ducat jajc. Ocvrla si je dva za malico, toda kakor hitro ju je snedla, je široko odprla oči, nato pa pobesila pobarvane trepalnice in se sesedla na parket. Ko so škratje prišli domov, so nemudoma poklicali tovarniškega zdravnika. Temu je bilo dovolj, da je v posodi za smeti zagledal jajčne lupine in že je vedel, da je po sredi zastrupitev s hrano. Izpral je Sneguljčici želodec, ji napisal nekaj receptov in ji zabičal, naj poslej skrbno pazi na razliko med svežimi jajci in tistimi, ki se dobe v trgovini in smrde po kemikalijah.

Toda hudobna kraljica je prišla še drugič, tokrat preoblečena v Primorko, ki prodaja sadje. Sneguljčica je kupila kilo jabolk, toda kakor hitro je v prvi sadež zasadila svoje plompirane zobe, je prebledela in se zgrudila brez besede. Tokrat ji škratje niso mogli pomagati, kajti tovarniški zdravnik je bil na dopustu, drugi pa ni maral priti, ker je bil užaljen, da ga prvič niso klicali. Škratje Sneguljčice niso pokopali. Položili so jo v frižider in jo stražili noč in dan, dokler se ni vrnil tovarniški zdravnik z dopusta. Ta ji je takoj pomagal in ko se je prebudila, jo je zaprosil za roko. Malo je še oklevala, ko pa ji je povedal, da je kupil čisto novega taunusa, je pristala. Škratje so se težko ločili od nje, kajti vedeli so, kako težko se dandanes dobi nova gospodinjska pomočnica. Doktor in Sneguljčica sta se preselila v mesto in se poročila. Hudobno mačeho pa sta prijavila tržnemu inšpektorju, ki jo je globil, ker ni imela dovoljenja za prodajo jajc, tepihov in sadja. To jo je tako razotogotilo, da je razbila svoj čarovni televizor, pri tem pa jo je stresla elektrika in je v bolnici umrla.



Neprecenljivi burmanski dragulj

njem dežju. In ko misliš, da si že mimo nje, se znova pojavi. Ne veš, da hodiš po cesti, ki ji ni konca, po cesti, ki obkroža to impozantno svetišče. Vse ceste, ki jih je zgradilo britansko vojaštvo, se sekajo pravokotno. In ko se tako potepaš po mestu, se Shwe Dagon nenadoma skrrije za strehami ali betonskimi zidovi. Misliš, da jo boš takoj spet zagledal. Toda ne vedno! To svetišče tu ni tisto, ki ga spet in spet želiš videti. Neko drugo je. Manjše, prav tako pozlačeno. Stoji sredi modernega dela mesta. To je pagoda Sule. Zelo lepa je in častitljiva, toda pogled se ne ustavlja pogosto na njej, ne vzbuja radovednosti popotnika. Vsaj ne na tak način kot njena sestra. Vsakdo se rad najprej ustavi v Shwe Dagonu, največji pagodi na svetu. Brez pretiravanja jo imenuje Eifflov stolp Ranguna.

Pagoda ali stupa, kakor jo imenujejo Burmanci, je spomenik, sezidan na čast Bude. Vsa ogromna masa Shwe Dagona stoji na griču Singuttra, ki predstavlja zadnjo vzpetino v Pegu Yomasu, najjužnejši gorski verigi Burme. Nanj se je moč povzpeti s štirih strani. Zahodno pot so po angleški osvojitvi leta 1852 zaprli in jo spet svečano odprli šele leta 1930. Te poti so pravzaprav pokrita stopnišča, ki vodijo na zgornjo ploščad, na kateri stoji pagoda. Legenda pri poveduje, da je bila zgraditev svetišča poverjena dvema trgovcema iz kraljestva Mon Okkala, ki sta se po dolgem romanju v svete indijske budiščne kraje, vrnila s šopom Budinih las.

BUDIN ZAKLAD

Sverinjo, ki sta jo prinesla trgovca, je bilo treba ljubosumno čuvati. Sicer bi se jim Buda maščeval. Sklenili so sezidati nad svojim rodnim mestom Okkalo (ki se je pozneje imenovalo Dagon, danes pa Rangun) pagodo, v kateri bi shranili neprecenljivi zaklad. To prvo svetišče je bilo visoko komaj devet metrov, skromno, sezidano verjetno iz opek. Postalo je znamenit kraj, kamor so se od vseh strani zgrinjale množice romarjev. Kralj Binnya U je leta 1362 sklenil povečati pagodo. Dosegla je višino 22 metrov. Kasneje so burmanski kralji imeli navado, da so jo takoj po osvojitvi prestola zopet zvišali ter jo prekrivali z zlatom in dragim kamenjem. Današnja podoba ji je dala devetnajstletna kraljica Shinsawbu, kralj Sinbyushin Ava pa jo je leta 1774 dvignil do višine 106 metrov.

(Konec prihodnjic)

T. J.

Dragulj SHWE DAGON

Svetišče Angkor-Vat. Egiptovske piramide. Velike arhitekturne stvaritve starih civilizacij. Vsakdo ve zanje. Redki popotnik pa pozna Shwe Dagon. V Burmi je. Njegova mogočnost že dolga stoletja kraljuje nemiru pod seboj. Visok je 106 metrov. Telo je pokrito z nešteto zlatimi listi. Vrh — krona s pet tisoč diamanti. Je to mar samo razkošna zanimivost? Ne. Priča je. Priča o silni moči budizma, ki še vedno igra veliko vlogo v zgodovini Azije.

Burmanska meja je za nami. Letimo visoko nad bleščečimi riževimi polji, ki se razprostirajo kolikor daleč seže oko. Njihov rob je rob Indijskega oceana. To sistematično omrežje umetno namakanih polj prekinjajo samo nešteta rečna korita, ki se začnajo nekje na obzorju in se muhasto vijejo proti morju. Letalo izgublja višino in se obrne. Slepčca svetloba rižišč, ki se kopljejo v soncu, izgine. Spuščajo se nad zelenilom, sredi katerega se blešči zlati šahovski kmet: Shwe Dagon.

BURMANSKI EIFLOV STOLP

V Rangunu smo, glavnem mestu Burme. To je država na indokitskem polotoku, stisnjena med Indijo in Indijskim ocean na eni strani ter Kitajsko, Laos in Siam na drugi. Reke in vzporedna pogorja so jo razbrazdala in jo napravila težko dostopno.

Zapustili smo letališče. Za nami ostajajo ljubki bungalovi, posejani v gozdčkih in gajih. Med njimi se lovijo poti, ki so prav take kot reke ob njih. Vse to pa ima svojega gospodarja. Edinstvenega. Mogočno pagodo Shwe Dagon. Na vsakem vogalu vstaja pred menoj njena pozlačena kupola, blešči se skozi nemirno zelenje dreves, ogleduje se v lužah, ki so ostale po zad-



11 metrov visoka buda z očali

Osrednji filmski klub in njegova obletnica

Nekje proti koncu februarja bo preteklo leto dni, odkar se je formirala skupina pod imenom Osrednji filmski klub. V pričetu je bila to skupina, ki je imela veliko volje in še več navdušenja, ni pa bilo »denarnega blagoslova«, da bi lahko izvedla svoj program. V mesecu dni se je razširila, postala dvajsetčlansko telo, ki je pričelo živeti svoje življenje.

PRVI DINARJI

ali kako je delavska univerza odločno pripomogla k razvoju filmske vzgoje v Kranju. Klub si je namreč že v začetku zadal za osnovni nalogi — filmsko vzgojo in ustvarjalno delo. Pod filmsko vzgojo je bilo mišljeno delo v klubih — tu naj bi pričeli s ciklusom predavanj o zgodovini in teoriji filma. Taka predavanja je potrebovala tudi delavska univerza. Ergo-X z dvainštiridesetimi predavanji na terenu in po nekaterih šolah, je klub prislužil 65.000 dinarjev. Klubaši so videli 16 mm kamero, zvedeli, da jo prodaja fotoklub in jo kupili obnem z delavsko univerzo. Takrat je bila misel o formiranju filmske službe pri delavski univerzi še živa. S tem je zaključeno prvo poglavje dela kluba. Za kratkim zapisom pa se skrivajo meseci trdega dela samoodpovedovanja predavateljev in predvsem — dober kolektiv. Za ilustracijo — vsak predavatelj je za svoje predavanje porabil, poleg priprav, še teden dni — večer za večerom — da je odpredaval po vseh krajih. Takega požrtvovanja je malo in škoda je, da ga ni.

SPRAJČ SNEMA FILM, NE PLAČA DVORANE, KLUB PA GRE NA MORJE

ali nekaj zanimivosti o neki purgariji, ki je iz kolektiva naredila kaos, iz filmskega kluba pa KLUB KRIMINALCEV. Po seminarju v Radovljici, po vseh mogočih in nemogočih finančnih mahinacijah je klub dobil dnevnice za tri člane, na račun katerih je potem živelo pet ljudi, se je Sprajc (najzvestejši član) odločil za snemanje filma na temo PRAZNIK. Hotel je obdelati zabavo huliagnov. Snemanje je trajalo dva dni. Posledice: 70 m posnetega in nerazvitnega filma (prispeval ga je klub), pred nekaj dnevi plačana dvorana (klub gospodarstvenikov je grozil s tožbo) in dvanajst novih članov. To so bili nastopajoči v filmu. Sprajc je vzel znanca, ki so ustrezali zahtevam. In radi avtentičnosti so bili kar pravi. Potem pa smo šli vsi na morje. V Premanturi pri Pulju je klub organiziral svoj seminar. Trajanje: 10 dni. Program: zgodovina, estetika in teorija filma — 8 ur dnevno. Udeležba: predavatelji in novi člani. Stroški po principu samofinanciranja — vsak je za osemurno poslušanje ali predavanje plačal po 7000 din, se pravi vse stroške. In naselili smo se pri počitniščarjih, poleg njihovega tabora. S tem pa se je pričel »VELIKI PROPAD«. Radi nekaj manjših napak so se po Kranju bliskovito raznesle vesti o huliagnih, ki »baje« ropajo in razgrajajo po Premanturi. »Veste, to so Kranjčani — filmski klub ali nekaj takega! Saj pravim, današnja mladina...« In medtem, ko so člani kluba ob žarkem soncu in modrem morju premlevali skrivnosti filma, sedeč za primitivno mizo, na hrapavih lesenih klopih, se je v Kranju pripravljala nevihta. Nič hudega sluteč so se vrnili »Ja, kaj pa ste počeli tam doli, za božjo voljo? Ali ste res...?« In odprtih ust so fantje in dekleta poslušali »zgodbičice«. Najprej so se smejali, potem razburjali, danes pa so za podobne stvari že neobčutljivi. Klub je s tem polagoma pričel propadati. Mamice so otrokom pričele prepovedovati delo v klubu, nezaupanje se je širilo in postalo običaj in v delu kluba se je pričela kriza. Povzroč je namreč mlade ljubitelje filma pričakal pozdrav: »Pa ja ne tisti filmski klub, ki je bil v Premanturi?«

REVILJA JUGOSLOVANSKEGA FILMA, 50.000 DINARJEV IN VELIKE POHVALE

ali kako je Svet Svobod občine Kranj pokazal več kot popolno razumevanje za težave kluba. V Ljubljani je bil v septembru 1964 mednarodni seminar za filmsko vzgojo. Osrednjemu filmskemu klubu iz Kranja so, kot najboljšemu v Sloveniji, od treh dni bivanja seminaristov, poverili program za celo popoldne večer filma. Klub se je odločil za Revijo jugoslovanskega dokumentarnega filma in za izlet na Bled. Stroški — 300.000 dinarjev. Od tega je klub uspel s trdim delom ob reviji zbrati 250.000 (računali so na 350.000, pa je kranjska publika pokazala svoj pravi obraz — polprazno dvorano) ostalo pa je prispeval Svet Svobod občine Kranj. Vsi gostje med katerimi ni manjkalo znanih imen našega filma, so bili nad vsem navdušeni. Klub si je s tem zagotovil naslov najdrznejšega in organizacijsko najposobnejšega v okviru širše domovine. Pri vsem tem pa so še govorili: »TI, KAJ PA STE IMELI V PREMANTURI?«

VEČER FILMA

Klub kranjskih študentov, ki je dal pobudo za organiziranje večera filma, na katerem bi se srečali mladi ustvarjalci, je prireditev pripravil in jo bo tudi izvedel več ali manj sam. Pri večeru ne gre za neki »kranjski festivalček«, ki naj bi se »vstullil« v množico podobnih prireditev, ki so že postale pojem za NEKVALITETO. Ima povsem enako hotenje kot pred kratkim Večer poezije — seznaniti javnost z ustvarjalnostjo na področju filma in njihove ustvarjalce med seboj na podlagi njihovega dela. Tako bo ta mala prireditev dobila novo dimenzijo, dimenzijo ustvarjalnega srečanja.

To pa je samo ena izmed kvalitet, ki jo prinaša večer filma. Druga, pomembnejša, je iskanje novih izraznih oblik, novega izražanja. Tako bo Marko Pogačnik predstavil dve deli — OKO 1 in OKO 2 — v povsem novi tehniki, ki delno spominja na Mc Larenovo tehniko risanja na filmski trak, čeprav veliko bolj teži k novi obliki

FILMSKA ŠOLA, KRIZE IN FORMALNA USTANOVITEV

ali zadnje besede ob težavah. Članstvo kluba je počasi postajalo apatično ob monotoni sejah, na katerih so se pojavljali organizacijski problemi. Neustrezajoči prostori pa so onemogočili razvoj pravega klubskega življenja in tako je kvaliteta dela vztrajno padala. Klub jo je reševal z uvedbo filmske šole, ki je s svojimi predavanji, kinotečnimi filmi in debatami nudila široke možnosti za poživitev dela, za pestrejšo vsebino. Na žalost se je stvar končala na polovici, ko je zaradi nesporazumov odpovedala sodelovanje delavska univerza. Klub sam ni imel sredstev za nadaljevanje in čaka na dotacijo, ki naj bi jo dobil v letošnjem letu. S tem se je stanje kluba dokončno poslabšalo. In potem so sestavili svoj statut in prišli so študentje, in vse kaže na boljše in menda bo ustanovni občni zbor danes teden. In takrat bo klub pravno ustanovljen in bo lahko dobil dotacijo in morda še svoje prostore. IN VERJETNO BO ZOPET KREPKO ZAGRABIL. POGAČNIK JOZE

abstraktne slike. VEDETI Marjana Cigliča je prav tako iskanje nove vsebine v preokretu, čeprav mu najbolj primanjkuje utemeljitve v okolju in dogajanju in mu lahko očitamo prenatrpanost simbolike. Naško Križnar je ob vsem tem najbolj ploden. Na večeru se bo predstavil z devetimi deli, med njimi je publiki najbolj znana NADSTAVBA — zelo uspešna na zveznem festivalu amaterskega filma v Ljubljani. I. G. Plamen, o njegovem delu mi ni znano ničesar, bo predstavil ČAKAJOČ NA GADOTA in POVA-BILO NA PLES. Glede na njegova dela, ki jih je prispeval za Večer poezije, pa lahko pričakujemo moderen izraz s hotenjem po iskanju in zato tudi usmeritev v smeri filma-resnice. Biserka Komac nastopa z dokaj konvencionalno temo IZLET, sam pa bom predstavil 35 MINUT Z LJUDMI, poizkus izražanja v tehniki kolaža (lepljenke), ki pri nas ni dovolj izrabljena, čeprav nudi široke možnosti izražanja.

POGAČNIK JOZE



Silhueta v snegu — Prizor iz filma Naška Križarja

Ko je tajnica obvestila svojega šefa Kuklikruli, direktorja velikega koroškega cirkusa »Bambrama« da se je pričel ponuditi v službo neki jugoslovanski artist, je stari lisjak takoj zavohal priliko in prosilca nemudoma sprejel. Tle umetniki z onstran Karavank so vam bili tičji in če si jih znal prav reklamirati, so ti zelo uspešno polnili blagajno. Recimo tisti pritlikavec, s katerim je imel pred leti pogodbo, kako mu je že neki bilo ime? Aha, Standard so ga klicali. Nekaj tako majhnega direktor Kuklikruli svoj živ dan še ni videl! No, pa onegavi Birokrat, ki

po mesec dni, ne da bi ves čas preizkušnje zaužil kaj drugega kot kako suho zemljo na dan, vsak drugi dan pa kozarec kisle vode — za boljšo prebavo, Ali me sprejmete, Herr Direktor?«

Direktor Kuklikruli ni mogel verjeti lastnemu aparatu za naglušne. Nejeverno je zrnjal z glavo. V vsej svoji praksi še ni slišal kaj takega. Bujna domišljija mu je že slikala stekleno kabino, postavljeno v glavnem sotoru na častnem mestu poleg kletke z divjo ženo in banje z morskoteklico. Ves mrzliččen si je predstavljal, kako navdušeno občinstvo izbira izmed

dognali, da človek mnogo počasneje bere kot misli. Med branjem se misli v prostem času »sprehajajo« in zato pri nezanimivem branju kar rade hodijo svojo pot in rezultat tega je, da smo si slabo zapomnili prebrani tekst.

Pri današnjem pomanjkanju razpoložljivega časa smo torej dvakrat na izgubi: beremo prepočasi in ne zaposlujeemo naših možganov ustrezno z njihovimi zmogljivostmi.

Kje je izhod iz te zagate? Naučimo se hitreje brati! Še enkrat hitreje. Ne. Večkrat hitreje, celo desetkrat hitreje!

Izurjen bralec prebere lahko 500 do 600 besed v minuti. Pokojni predsednik John Kennedy je bral s hitrostjo 1200 besed v minuti, kar so večkrat izmerili. Res je, da ima angleščina mnogo krajše besede, zato pa se sedanja merjenja omejuje vedno le na število besed in ne več na število črk.

Hitrejšega branja se naučimo v posebnih tečajih ali pa pri nas kar sami. Od branja posameznih besed se moramo priučiti najprej branju skupine besed naenkrat in nato celi vrsti ter končno celim stavkom naenkrat. Za to je sicer potrebno precej vaje, toda uspeh nikoli ne izostane.

Hitro branje ima še eno dobro plat. Misli nimajo sedaj več prostega časa, ampak morajo intenzivno sodelovati. Tako smo se popolnoma skoncentrirali na branje in zaposlili vse naše umske sposobnosti. Ker se pri tem urijo naši možgani, razvijamo naš spomin, to pa nam v življenju lahko samo koristi.

Pri branju celih stavkov smo praktično že opustili stari sistem, kajti sedaj s pogledom zajamemo ves odstavek kot celoto, kar točno ustreza racionalnemu načinu branja. Seveda pa s preveliko hitrostjo ne moremo smiselno natančno zajeti celotne vsebine. Pomagamo si na ta način, da nevažne tekste preletimo z največjo hitrostjo, pri važnih pa zmanjšamo hitrost na mejo popolne razumljivosti, ki se nam hkrati kot celota vtisne v spomin.

Hitro branje ima pri vseh prednostih tudi senčno stran. V vsako branje se moramo vedno znova vživeti. Zgodi se nam podobno kot pri telovadbi, teku, plavanju itd. Šele po nekaj minutah dosežemo namreč maksimalno uvežbanost.

Intenzivno branje zato najlaže primerjamo z avtomobilskimi hitrostmi pri prestavah.

Prva prestava: temeljito, toda počasno branje;

druga prestava: hitrejša branje, posebno točno glavne misli in važne podrobnosti;

tretja prestava: celotni tekst preleteti in pri tem v hipu določiti, kateri tekst je treba temeljito prebrati in s kakšno hitrostjo.

Če nam tak sistem branja uspe, potem smo ogromno napredovali in smo lahko ponosni na izvojevano zmago. Običajno pri tem nastopi še dobro delovno počutje, ki povečuje zdravo sožitje z našo delovno okolico.

Seveda pa tudi pri racionalnem branju ne smejo izostati običajni delovni pogoji kot so dobra razsvetlitev delovnega prostora, zdrava drža telesa in dihanje, ne preveč udoben stol, čimmanj moten in posebno ropota ter končno nobenih duševnih pretresov in jeze.

Dober trening

je jedel samo obrazce. Tudi »Mož s klatrslim jezikom«, kakor je pisalo na plakatih, ni bil slab, a se je po izteku pogodbe žal vrnil domov in se zaposlil v neki organizaciji ali kaj...

Direktor Kuklikruli je pregnal spomine in se radovedno zazrl v prišleka. Pa je imel kaj videti! Človeka sta bila sama kost in koža, ko da bi ga s klina kake jugoslovanske mesnice sneli: glava je reano konkurirala lobanjam blejskih najdb in direktor je le še čakal, kdaj bo pričel skozi obleskovalčeva rebra žvižgati poredni veter.

Neznanec se je predstavil kratko in jedrnato:

Jaz sem Jure Stradež. Predlagam vam, da me uporabite za učinkovito reklamo svojega cirkusa. Za spodoben honorar sem pripravljen ostati zaprt v stekleni celici

sebe komisljo, ki naj bi »na smene« nadzorovala stradajočega umetnika in pazila, da ne bi na skrivaj dobival nedovoljene hrane. Toda ne, ne, kaj takega je vendar nemogoče, človek je šarlatan, prevarant, treba mu je pokazati vrata!

Ko da bi Jure Stradež bral direktorjeve misli, je brž spregovoril: »Vem, da vam je treba dokazov. No, meni jih ni težko posredovati. Opravičeno se sprašujete, kako mi je uspelo privaditi telo na take napore, zakaj sem voljan zategovati pas, kdo me je učil te mojstrovine. Izvolite dokumente! Iz njih boste uvideli, da sem dolga leta živel samo od minimalne pokojnine, zdaj pa jo kanijo malce urediti in me je strah, da mi prenapla sprememba jedilnika ne bi naškodila. To je vsa skrivnost. Bova podpisala?«

Čuk v tranzistorju

Racionalno branje

Od inženirjev, tehnikov, zdravnikov, ekonomistov, novinarjev in ljudi podobnih poklicev terja poklicna praksa, da vsak dan preberejo veliko časopisov, revij, člankov, komentarjev, nasploh tiskanega in tipkanega materiala zaradi poklicne usmerjenosti, ki jih sili vsak dati znova, da ne zgube stik z napredkom in da so si »na tekočem« z vsemi svetovnimi ter domačimi dogodki.

Od približno 10. leta starosti, ko smo se naučili gladko brati, se naša tehnika branja ni spremenila. Ne beremo posameznih črk niti zlogov, temveč se naše oči skoncentrirajo na posamezne besede oz. njihovo obliko in tako z večjo naglico hitimo od besede do besede. Morda se nam zatakne le pri novih besedah in tujkah, pa še tod je večinoma vseeno, če smo besedo prav prebrali ali ne. Povprečni bralec s takim sistemom prebere v minuti 100 do 150 besed. Dober izvežban bralec pa celo 300 do 400 besed. Psihologi so

Televizija

SOBOTA — 6. februarja

RTV Ljubljana 17.05 Belobradka — predstava lutk — RTV Beograd 18.05 Predstavljamo vam pevko Anito Mezetovo — RTV Ljubljana 18.25 TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Ime in priimek — RTV Ljubljana 19.30 Vsako soboto, 19.45 Propagandna oddaja — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Sarajevo 20.30 Glasbena oddaja — RTV Ljubljana 20.40 S kamero po svetu — RTV Beograd 21.10 Humoristična oddaja — RTV Ljubljana 22.00 Serijski film, 22.50 TV obzornik

NEDELJA — 7. februarja

RTV Beograd 10.00 Kmetijska oddaja — RTV Zagreb 10.45 Mendov spored — RTV Ljubljana 11.30 Film za otroke, 18.00 Mladinski TV klub, 19.00 Svetnik — serijski film — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.45 Zabavno glasbena oddaja — RTV Beograd 21.45 poročila

PONEDELJEK — 8. febr.

RTV Ljubljana 16.40 Ruščina na TV, 17.10 Govorimo angleško — RTV Beograd 17.40 Francozi pri vas doma — RTV Zagreb 18.10 Risanke — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik,

18.45 Sodobna raziskava tržišč — RTV Beograd 19.15 Tedenski športni pregled — RTV Ljubljana 19.45 Rezerviran čas — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik, 20.30 Biseri glasbene literature — RTV Ljubljana 20.40 Bolniška soba — TV drama, 21.40 Naš teleobjektiv, 22.05 TV obzornik

TOREK — 9. februarja

Ni sporedal

SREDA — 10. februarja

RTV Ljubljana 16.10 Pohorje — slalom moški, 17.40 Tik-tak — pravljica, 17.55 Pionirski TV studio, 18.25 Napoved in TV obzornik, 19.00 Kaledioskop — RTV

Beograd 19.15 Glasbeniki o sebi in glasbi — RTV Ljubljana 19.45 Cik-čak — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik, 20.30 Lirika — RTV Zagreb 20.40 Zabavno-glasbena oddaja — RTV Ljubljana 21.40 Kulturna panorama, 22.20 TV obzornik

ČETRTEK — 11. februarja

RTV Beograd 11.00 Francozi pri vas doma — RTV Ljubljana 16.40 Ruščina na TV, 17.10 Govorimo angleško — RTV Beograd 17.40 Na črko, na črko — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Po Jugoslaviji — RTV Ljubljana 19.15 Glasbena porota, 19.45 V kinu bomo vi-

deli — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik, 20.30 Narodna glasba — RTV Ljubljana 20.40 Čudni roparji in poet — TV drama, 21.40 Ali razumete sodobno glasbo — 22.10 TV obzornik

PETEK — 12. februarja

RTV Ljubljana 18.10 Medved skokec — Slikarnica, 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Rdeči signal — RTV Ljubljana 19.15 Sami so izbrali, 19.45 TV akcija — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Beograd 20.30 Reportaža o Mostarju — RTV Zagreb 20.50 Magnetoskopski posnetek o umetnostnem drsanju — RTV Ljubljana 23.10 TV obzornik